

ПРАКТЫКА-АРЫЕНТАВАНЫЯ ЗАДАННІ

Ў СІСТЭМЕ ПРАФЕСІЙНАЙ ПАДРЫХТОЎКІ НАСТАЎНІКАЎ-ЛАГАПЕДАЎ

Хабарава С.П.

Харытонова А.А.

Падрыхтоўка студэнта да прафесійнай дзейнасці на сучасным этапе прадугледжвае такую арганізацыю адукацыйнага працэсу, якая была б разлічана на мэтанакіраванае набыццё і прымяненне ведаў, уменняў і навыкаў, развіццё ў студэнта здольнасцяў да самастойнай, пошукавай, творчай дзейнасці, развіццё крытычнасці мыслення, стымуляванне асобнага росту навучэнца. Удасканаленне прафесійнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў-лагапедаў прадугледжвае абнаўленне зместу адукацыйнага працэсу і метадаў навучання. Адным са шляхоў павышэння якасці адукацыйнага працэсу з'яўляецца рэалізацыя кампетэнтнаснага падыходу праз практыка-арыентаваную падрыхтоўку да прафесійнай дзейнасці будучых настаўнікаў-лагапедаў.

Да практыка-арыентаваных можна аднесці многія тэхналогіі навучання: тэхналогія крытычнага мыслення; інтэрактыўныя тэхналогіі навучання; практныя і даследчыя тэхналогіі; тэхналогія праблемнага навучання; інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі.[5].

Асноўныя прынцыпы арганізацыі практыка-арыентаванага навучання [1, 3]: арыентацыя на патрэбы і інтарэсы студэнтаў; магчымасць ажыццяўлення самарэалізацыі; выкарыстанне на занятках вопыту студэнтаў, набытага імі раней; прынцып уліку рэальных магчымасцяў студэнтаў і магчымасцяў матэрыяльна-тэхнічнага, дыдактычнага забеспячэння педагогічнага працэсу.

Разгледзім асаблівасці рэалізацыі кампетэнтнаснага падыходу пры правядзенні бягучай і выніковай атэстацыі дасягненняў студэнтаў на прыкладзе вучэбнай дысцыпліны «Лагапедагогіка».

Прыкладныя варыянты комплексу практыка-арыентаваных заданняў:

- 1) адаптаваць: навучальныя матэрыялы да ўрока з улікам асаблівых адукацыйных патрэбаў дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;
- 2) вызначыць: мэту і задачы па прапанаванай тэме ўрока, падабраць практыкаванні, якія забяспечваюць іх рашэнне; карэкцыйныя магчымасці прапанаваных навучальных заданняў для навучэнцаў малодшых класаў з цяжкімі парушэннямі маўлення;
- 3) скласці: фрагмент адной з формаў арганізацыі выхавання або навучання навучэнцаў з цяжкімі парушэннямі маўлення; тэкст кансультацыі сям'і, педагогаў;
- 4) прааналізаваць:
 - матэрыялы кансультацыі бацькоў па праблемах навучання і выхавання дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;
 - навучальныя матэрыялы з пазіцыі ўліку асаблівых адукацыйных патрэбаў дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;
 - расклад урокаў і карэкцыйных заняткаў з навучэнцамі з цяжкімі парушэннямі маўлення;

- структуру падручніка (вучэбнага дапаможніка, праграмы, навучальнага плана) для вучняў з цяжкімі парушэннямі маўлення і іншыя матэрыялы.

Неабходна прадумваць ўзровень складанасці практыка-арыентаваных заданняў:

- 1) пры вырашэнні практычнай сітуацыі патрабуецца адзін тэрэтычны факт;
- 2) пры вырашэнні практычнай сітуацыі патрабуецца камбінацыя некалькіх ідэй, прымяняюцца веды з розных раздзелаў дысцыпліны "Лагапедагогіка", асабістыя назірання;
- 3) пры пабудове педагагічнай мадэлі сітуацыі, вывучэнні новага матэрыялу патрабуецца даследчы падыход.

Вызначым структуру практыка-арыентаванай задачы:

- 1) інфармацыя, якая апускае ў кантэкст заданні і матывуе на яго выкананне, дапамагае зацікавіць студэнта ў выкананні задання (напрыклад, апісанне педагагічнай сітуацыі);
- 2) указанне на дзейнасць студэнта, якая неабходная для выканання задання;
- 3) інфармацыя, якая з'яўляецца рэсурсам для дзейнасці студэнтаў (унутраныя інфармацыйныя рэсурсы: праграмнае ўтрыманне; знешнія інфармацыйныя рэсурсы);
- 4) інструмент праверкі, напрыклад, мадэльны адказ (пералік верных часткова правільных і няправільных адказаў для заданні адкрытага тыпу з зададзенай структурай адказу).

Важна планаваць вынікі практыка-арыентаванай падрыхтоўкі студэнтаў пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны "Лагапедагогіка":

- асобны вынік: фарміраванне асобных уяўленняў аб тэорыі і практыцы навучання, выхавання дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;
- метапрадметныя вынікі: уменне самастойна вызначаць мэты навучання, ставіць новыя задачы, развіваць матывы і інтарэсы пазнавальнай дзейнасці;
- прадметныя вынікі: уменне праектаваць, аналізаваць і карэктаваць вучэбна-выхаваўчы працэс з улікам узроставых і індывідуальных асаблівасцяў дзяцей з парушэннямі маўлення; адбіраць і адаптаваць тэхналогіі, метады, прыёмы і сродкі навучання дзяцей з парушэннямі маўлення; мадэляваць узаемадзеянне ўдзельнікаў карэкцыйна-педагагічнага працэсу.

Комплексы практыка-арыентаваных заданняў могуць быць дастасавальныя не толькі ва ўмовах традыцыйнай арганізацыі адукацыйнага працэсу, але і пры дыстанцыйным навучанні студэнтаў. Авалоданне студэнтамі практыка-арыентаванымі ўменнямі спрыяе асобна арыентаванай накіраванасці іх прафесійнай падрыхтоўкі, развіццю творчай дзейнасці, развівае ў студэнтаў здольнасці да прафесійнага самаадукацыі [2, 4].

Распрацоўка комплексаў практыка-арыентаваных заданняў у рамках сістэмы ацэначных сродкаў па вучэбнай дысцыпліне "Лагапедагогіка" (сродкі для бягучай атэстацыі; сродкі для прамежкавай атэстацыі; сродкі для выніковай атэстацыі) і іх рэалізацыя ў адукацыйным працэсе з'яўляецца адной з умоў паспяховай падрыхтоўкі кампетэнтнага настаўніка-лагапеда, здольнага з максімальнай эфектыўнасцю вырашаць прафесійныя задачы. Галоўнае прызначэнне практыка-арыентаванай падрыхтоўкі заключаецца ў стварэнні прафесійна-адукацыйнага асяроддзя, у якой ствараюцца спрыяльныя ўмовы для фарміравання ведаў і ўменняў будучых спецыялістаў у галіне спецыяльнай і інклюзіўнай адукацыі, іх прафесійных якасцяў.

Спис літатуры

1. Жиркова, Н.К. Практическая и самостоятельная работа студентов как путь к профессиональной карьере // Научный альманах. 2015. № 9. С. 433–436.
2. Жук, О. Л. Педагогические основы самостоятельной работы студентов: пособие для преподавателей и студентов. Мн., 2005.
3. Жук, О.Л. Педагогическая подготовка студентов: компетентностный подход. Мн., 2009.
4. Пушкарева, Т. Г. Содержание, структура социальной компетентности и её диагностика // Гуманитарные научные исследования. 2012. № 11 [Электронный ресурс]. URL: <http://human.snauka.ru/2012/11/1903> (дата обращения: 15.10.2020).
5. Селевко, Г.К. Современные образовательные технологии. М., 1998.